

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendők

Székelyudvarhely,

ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
reklamációk

Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely

Árpád-utca 3.

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,

székelyudvarhelyi ref. pap

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.

Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

A mi sérelmünk.

Ha hivatalos adatok alapján összeállítva és papírra leírva saját szemünkkel nem látnók: el sem hinnők, hogy valósággal annyi sérelme van a protestáns egyháznak, mennyit az ev. ref. és az ágost. evang. egyház vegyes bizottsága felsorolt a magyar kormányhoz intézendő emlékiratában. De, mert hivatalos jelentések beszélnek és mindenütt megtörtént esetekre hivatkoznak: sajnálattal bár, el kell hinnünk. Az 1848. évi XX. t.-cz. második szakasza kimondotta, »e hazában törvényesen bevett minden vallásfelekezetre nézve, különbség nélkül a tökéletes egyenlőséget és viszonyosságot«; míg a harmadik szakaszban az van kimondva, hogy »minden bevett vallásfelekezetek egyházi és iskolai szükségletei közálladalmi költség által fedeztessenek.«

Ami sérelmünk, vagyis a protestáns egyházak sérelme abban van, hogy a törvénynek ezen két szakasza egy félszázad után sincs végrehajtva. A kormányhoz intézendő emlékirat felsorolja, hogy a jogegyenlőség rovására miféle sérelmeink vannak. Ilyenek elsősorban a *jogtalan hittérítések*. Ezek főmelegágyai: az iskolák, a kórházak, az árvaházak. Az iskolákban maguk a vezetők, a kórházakban az apácák üzik nagy mértékben a jogtalan térítgetést. És itt a panasz nemcsak a tisztán kath. hitfelekezeti intézetekre vonatkozik, hanem az állami intézetekre és a megyei közkórházakra is. Azt kéri az emlékirat, hogy a jogtalan hittérítésnek legyen büntetése. Igen nagy sérelmünk a *protestáns hitoktatás megakadályozása* is. Itt ismét az iskolák követnek el visszaélést, és ezek között is előljárnak a zárdai intézetek. Fel-

veszik a protestáns növendékeket, de aztán sem a protestáns hitoktatót nem engedik be, sem a protestáns növendékeket nem engedik ki, sőt még hiteles névsort sem adnak ki a növendékekről. Szépen növelik maguknak, s mikor a 18. évét betölti az illető, akkor küldik áttérés végett jelentkezni, amint ez közelebbről egyik székelyudvarhelyi intézet két növendékével is megtörtént. Megesik az is, hogy a szülőktől a törvény ellenére, beleegyezést csikarnak ki, hogy gyermekeiket a kath. vallásban neveltessék. Ezen visszaélések megszüntetése céljából azt követeli az emlékirat, hogy a törvény azt, ha valamely iskola vagy tanintézet főnöke vagy igazgatója, a más vallású növendékeknek saját vallásukban való oktatását megakadályozza, vagy ezt közvetve vagy közvetlenül megnehezíti, kihágásnak minősítse, amely első ízben pénzbüntetéssel, ismétlés esetében az intézet nyilvánossági jogának elvonásával büntetessék.

Továbbá nem mindennapi dolog az is, hogy a *protestánsok hitelveikkel ellenkező vallásos cselekmény végrehajtására kényszerítettnek*. Ez azt jelenti, hogy némely kath. és állami intézetben a protestáns növendékekkel nemcsak a kath. ünnepeket tartatják meg, hanem még misére is kényszerítik. Ugyanilyen sérelem az is, hogy István király napján a protestáns mezei munkásokat ünnepelni kényszerítik, holott az 1891. XIII. t.-cz. a mezei munkára nem rendel e napon szünetet. Sok baj van a temetők használatával is, mert némely helyt még a köztemetőben sem engednek helyet a prot. halottnak. Sérti a jogegyenlőséget az is, hogy a kath. hitoktatók jobban vannak fizetve, mint a protestánsok, sőt állami pénzen kath. vallásstanári állások tartatnak fenn; míg

másfelől a protestánsok többhelyen megadóztatnak a kath. egyház részére. Ez is eltörölendő.

A sérelmek felsorolása után azt kéri az emlékirat, hogy az említett törvény harmadik szakasza hajtassék végre és azon terheket, melyeket a prot. egyházak saját erejükből fedezni nem tudnak, hordozza az állam. De, autonomiánk sérelme nélkül és az eddigi államsegély fentartásával. E czimen három millió, háromszázhuszonegy ezer százyolcz koronát kér a két prot. egyház. Meglátjuk, hogy a Tisza kormány, mely az 1848. XX. t.-cz. végrehajtását programjába felvette: miként váltja be ígérését.

Vajda Ferencz.

Az üdvösség utja.

(Folyt. 3.)

I. Katholikus állásponton: az egyház a papság, helyesebben a római pápa által kormányzott intézmény, az üdv közvetítése végett. Isten és a nép között állanak, mint földi közbenjárók: a papok, kik különös isteni kegyelmi adományok osztogatásával bírnak; mint égi közbenjárók: a szentek, s azok élén szűz Mária. Az egyház maga az istenországa e földön, melyen kívül nincsen üdv. Mint különös érdemszerző eszközök ugy szerepelnek: a külső körmenetek, bucsujárások, s az ereklyék, képek tisztelete.

Egy az egyház igazgatója s kormányzója, a láthatatlan ugyan a Krisztus, a látható pedig

az, ki Péternek az apostolok főnökének, székében törvényes utódként ül. (Catech. R. I. tit. X. C. 11.)

Nyilvánítjuk, mondjuk — írja VIII. Bonifác Unam Sanctam cz. bullájában, — határozzuk és hirdetjük, hogy a római pápának alávetetni minden emberi teremtményre nézve, egyáltalában üdvösségbeli dolog.

Ki a katolika egyháztól külön vált, bármily dicséretesen is láttassék élni önmaga előtt, magánál ezen gonosz tethnél fogva, hogy a Krisztus egységétől elszakadt: nem leend örök élete, hanem a Krisztus haragja marad rajta. XII. Leo. kör. lev. 1826. jul. 2.)

Határozzuk, hogy a világiak egyházi ügyek tárgyalását maguknak venni ne merészeljék. (Kath. Rom. Cap. 8. X. 1. 9.)

Igy tanít főbb vonásokban a katholicizmus az egyházzal és a papságról. A kath. egyház a pápai hatalmat Máth. XVI. 17—19-re alapítja, hol Jézus ezt mondja Péternek: *Te köszikla vagy, rajtad épitem fel az én anyaszentegyházamat, s néked adom a menyországuak kulcsát.* Továbbá idézi Luk. XXII. 32. versét: hol ezt mondja Péternek: *a te atyádfiait erősítsed* és végül: Jan. XXI. 15—17-re, hol meg azt mondja: *Legeltesd az én juhaimat.*

Tudnunk kell azonban azt, hogy Péter az összes tanítványok nevében tett vallást Jézusról, s így nem kizárólag Péterre, hanem az összesre, illetve az egyházra bizza az ige hirdetését, a Krisztus nyájának legeltetését. Es tudnunk kell azt, hogy Péter apostól hiteles történelmi adatok

TÁRCZA.

Elérte az Isten keze.

— Népies elbeszélés. —

Irta: G. Diószeghi Mór.

Szomoru nap volt az, mikor Kajdi Gyurit besorozták. Még az ég sem derült ki, egész hosszú napon keresztül mindig sötét fellegek borították s olykor-olykor megeredtek könnyei is.

De az ég sem sirt többet, mint Szabó Mária. Még nem is titkolta könnyeit senkitől, hisz tudták az emberek jól, hogy mi bántja. Nem volt az titok még a gyerek előtt sem, hogy ők Kajdi Gyurival szeretik egymást, hogy egymásnak vannak ők szánva már régen. Most már a Gyuri a császáré s el kell menni neki hosszú három esztendőre. Ez fáj Szabó Márinak, ezért hullanak szakadatlanul a könnyei.

Kajdi Gyurinak is veszedelmesen szorongatta a szívet az a három esztendő, keservesen belé nyilalott, mikor elgondolta, hogy itt kell hagyni csendes kis házikójukat, meg ezt a kékszemű, piros arcú leányt; de hát ő belefojtotta a bánatot egy-egy hosszú sohajtásba és vigasztalta a leányt sirig tartó hü szerelemmel és egy szomoru nótában esküt fogadott neki, hogy nem hagyja el soha.

»A jó Isten ugy adja rám áldását,

Mily igazán hü leszek én tehozzád«

Nem hallotta e fogadást senki, csak az a zokogó leány, meg — a jó Isten.

* * *

A tekintetes jegyző ur már éppen a fülemellé dugta volt a pennát, nagyot nyujtozkodott, megropogtatta a nyakát, kétszer-háromszor nagyokat ásított, aztán elővette hosszuszáru pipáját, megtömté, rágyujtott és akkora füstfellegeket bocsájtott, hogy egy pár pillanat alatt kopaszfeje nem is látszott a füsttengertől. Ekkor kopogtak az ajtón. Komoran hangzott a »szabad« és belépett félénken, fülíg elveresedve Szabó Mária. Halkan köszönt, az egyik kezével szemérmesen moncsolgatta a köténye szegletét, a másikban valami papirosat szorongatott.

— Hát mi jóért jöttél Mária? Kérdezte a jegyző.

— Hát . . . hát . . . tetszik tudni tekintetes ur, a Kajdi Gyuri a császáré, már őszi vetéskor két esztendeje, hogy elvitték. Sokat vártam én akkor . . . hiszen egymásnak voltunk szánva, tudta azt még a tiszteletes ur is. Most ezt a levelet a póstás hozta, a Gyuri irta a saját kezeivel. Már megtanult polyákul is az idegen földön, van már két csillagja egyik-egyik fölött és már urnak titulálják, ha még tovább is ott maradna, nagyobb ur is lehetne. Aztán . . . én róllam is beszélt, azt mondja, hogy jó akarattal van hozzám ma is, pedig ott kapna tunikás leányt is. Hát, instálom, tekintetes uram, irná meg a feleletet néki; mert

szerint, soha sem járt Rómában. Erről sem az apostoli iratok, sem a Cselekedetek könyve nem tesz említést. Azt pedig, hogy a papság fel volna hatalmazva a bűnök megbocsátására: sehol egyetlen szóval sem tanítja a szentírás. A kulcsok hatalma tehát nem a papságé, hanem az egész keresztényházé. Idevonatközzé *Luther* így tanít: A kulcsok nem a pápáé, hanem az egyházé, az az a Krisztus népé, Isten népé, vagy a szent keresztyén népé, a széles világon, hol csak keresztyének vannak, s nem a pápa kulcsai, hanem az egyház kulcsai néven neveztetnek. Luth. m. XVI. 749. *Zwingli* azt mondja: a menyország kulcsait adni nem azt teszi: helytartóm vagy, s nagyobb hatalmad van, mint nekem; ezek a kulcsok nem a pápáé, nemcsak a Péteré, hanem mindazoké, a kik Isten ígéjével oldanak és kötnek, s általában a tanítványok egyetemes seregének együtt adattak. (Művei: I. 229.)

Kálvin az egyházi fegyelemnek egy ember által való gyakorlásáról így szól: »Felette gonosz tett volt, hogy egy ember magához vevén a közhatalmat, mind a zsarnoki indulatra utat nyitott, mind az egyház jogát magához ragadta, s a Krisztus lelke által szervezett rendet elnyomta. (Inst. IV. XI.)

A kath. egyháznak, s abban a papságnak eme hatalma csak rendre az idők folyamán fejlődött ki, azon nyilván látható érdekből, hogy minél nagyobb legyen az egyház és a papság befolyása a népre, a családi és az állami életre.

hát mégis inkább csak kenyere az irás, mint nekem. Megköszöném szépen.

— Hát aztán mit irjak a Gyurinak, te Mári?

— Azt gondoltam, hogy tessék megírni, hogy a levelet jó egészségben kaptam, de az öreg apja sokat betegeskedik, nagyon várja, hogy haza jöjjön, mert pusztul minden, aztán még én is várom, ha el nem felejtett, mióta olyan nagy ur lett a császárnál, de emlékezzék vissza, amit utoljára fogadott:

»A jó Isten úgy adja rám áldását,

Mily igazán hü leszek én tehozzád«

Mikor Mári elvégezte a beszédet, a jegyző ur is elvégezte a levelet, nem cifrázta, leírta úgy a hogy diktálták és alakanyarította a Mári nevét éppen olyan czikornyásan, mint a magáért szokta.

Elment a levél. Nem is kapott Mári többet, de hát nem ütődött meg rajta, az urak mestersége a czirkálás. Majd elmesél Gyuri maga mindent ha haza jö. Jobb lesz az úgy.

* * *

A Kardosék Pistája már haza jött a katonaságtól, egy szombat estére jött meg, mikor Mári éppen a kutról jött hazafelé. Nem állhatta meg, hogy meg ne szólítsa!

— Nini! Te volnál az Pista? Hát hogy vagytok? Mári inkább csak arról a *másikról* szeretett volna valamit tudni, de a Pista nem értette el, csak maga helyett felelt.

— Jól vagyok Mári, csak hogy itthon vagyok!

— Hát csak így egyedül jöttél, Pista?

— Hát kivel jöttem volna?

Ugyancsak az idők folytán fejlődtek ki amaz intézkedések, szokások, melyek az üdvösség elnyerése végett, megkívántatnak minden igaz katolikustól. S melyek ezek? *Vezeklés*, imádságok többszöri elmondása, a test megkínzása, böjtölés által, *bucsujáró helyek látogatása*, *adakozás* a szentszék részére, és a *gyónás*. Ezeknek mind különös jelentősége van, és úgy tekintetnek, hogy a ki azokat végrehajtja: magának *érdemet* szerzett az üdvösség elnyerésére.

Igy a *bucusjárások* Krisztus után a 4—5. században jöttek divatba. Kezdetben erkölcsi szempontból több püspök ellenezte. Később, midőn a szent föld idegenek kezébe került: már éppen különös érdemnek tartották, ha annak érdekében sikra szállanak. Különösen az 1000-ik év végével voltak nagy bucsujárások a szentföldre, az ldvezítő sirjához. Oly nagy volt akkor a bigattság, hogy pl. egy francia gróf *Fulco* Anjou két zarándok utat tett Jeruzsálembe, ott éjjel hurczoltatta magát a szt. sirhoz, előbb testét véresre korbácsoltatta és a szent sir kövéből egy darabot ereklyének leharapott.

A *gyónás* is későre jött be az egyházba. Kezdetben magán gyónás volt és még I. *Leo* pápa idejében is csak a halálos bűnöket gyónták meg, később azonban az egyszerűbb vétkeket is bevonták a gyónás körébe. Mig aztán a 4-ik lateráni zsinat 1215-ben elrendelte a fülbe gyónást, kötelezván ez egyház minden tagját arra, hogy évenként egyszer megnyójék. A ki ez ellen vét:

— Hát . . . hát . . . a Gyuri?

— A *strázsameter* ur . . . ? Azok is haza jönnek talán holnap.

Holnap! A Mári szive olyat dobbant, hogy még Pista is odafordult, de a Mári elsietett a két nagy korsóval a karján.

Pista utánna nézett és félhangon utánna szólott:

— Szegény!! . . .

. . . Gyerekek játszottak az utca porában, egy elkiáltja közülök magát:

— Nini, hintó! Talán a gróf ül benne a feleségével. Utánna iramodott és felkapaszkodott a hátuljára.

A két szürke a Kajdi István kapujába állott meg, nem is fordult be az udvarra le se szerszámolták.

Szabó Mári a kis kertben állott mikor a hintó előttük elhaladt, nagyot dobbant a szive, mikor a fényes gombos katonát meglátta: Ó az . . . de nem akarta hinni. A Gyuri nem jönne hintóval, meg avval a fehérszemélylyel, Gyuri előbb ide fordulna be egy ölelésre, ez az ur meg elfordította a fejét és a torony gombját nézte mikor itt elhaladt. A szive egyre zakatolta: Ó az! A Mári szeme a hintó után tapadt. Nini! Megállott a Kajdi István kapujában. Kezét a szivére nyomta, oh mégis hallott a dobogása: Ó az.

Mári nyomban Kajdiékhoz indult, benyitott a két szeme oda villant ama fényes ruhájú katonára, egy keveset tétozott, de aztán kitérte a két karját és odaomlott a keblére.

az egyszerűen kizárandó az egyházból és temetési szertartás tőle megtagadandó. A ki meg nem gyónik: az elkárhozik. (Folyt. köv.)

Temetésen.

Ne vigyék! ne menjen! ne hagyjon itt árván
Megeredt a hó is pusztán maradt házán;
Sir a gazda után!

A ház ereszéről csorogva csorog le
Patakszik, mint a könny síró két szemembe
Hogy el ne eressze! . . .

Ne vigyék! ne menjen! mi lesz majd itt velünk?
Szegény bús özvegye, hat árva gyermekünk
Elhagyva, elveszünk! . . .

Mégis utnak indul! . . . koporsóba zárva,
Kiviszik házából kicsiny udvarára,
Onnan a sirjába!

Felhantolva a sir künn a temetőbe
Bús özvegy és árvák állják sirva körbe
Mély gyásztól megtörve . . .

Pihenőre menő napnak végsugara
Visszasüt a fák közt az új sirhalomra,
A könnyes arcokra.

Ferencz Samu.

De Kajdi Gyuri, a strázsamester ur elhárította az ölelést, odasimult a mellé a tunikás személy mellé, az meg valami csunya nyelven sipogott. Már is a szívéhez kapott, a sikoltást elnyomta ajkán és megeredtek könyei. Az öreg Kajdi István kezdte vigasztalni;

— Hát bizony Mári, ennek a fiunknak felvitte az Isten a dolgát, a városba megy lakni, ténsur lesz belőle. Azt mondja, hogy azt mind *ennek* köszönheti, ez a *jóltevője*, szemeivel oda-oda vágott a tunikás személy felé.

Szabó Mári letörölte könnyeit, bucsuzóul csak annyit mondott:

— Áldjon meg az Isten!

Kifordult az ajtón és futva ment hazáig. Az Őrmester ur is felczihelődött a *jóltevőjével* és utnak is indultak, a Szabó Máriék házából kihallszott egy szomorú nóta:

»A jó Isten úgy adja rám áldását,
Mily igazán hü leszek én tehozzád.
Ahogy te is megtartod fogadásod,
Ugy adjon az ég neked boldogságot.

Az Őrmester ur lekapta szemeit a torony gombjáról, bele nyilalott a szívébe, fészkelődött a helyén, mintha ki akarna ugrani. Hajts, hajts, — nógatta a kocsi. A szomorú nóta pedig belefult még szomorubb zokogásba.

. . . Egy sovány képű, rendetlen öltözetű, bárgyú tekintetű nő járja végig naponként a falut,

Isten ígéje.

— A testté lett ige. —

Ján, I. 14.

Krisztus születése előtt állunk . . . S már is, mintha a bethlehemi bölcső áldása odaszállana a fényes paloták ragyogó termeibe úgy, miként a szegényes kunyhók homályos belsejébe. Hogyne, mikor egy új élet kezdődött a Krisztus születésével; új élete a világnak.

Ha csak odavetve lebben is el a gondolat az emberiség bölcsőjéig, vagy, ha sasszárnyalással száll is a lélek a múltba, vizsgálva az emberi lelket, látva az eszméket, mik irányították a különböző időkben: lehetetlen megdöbbenéssel nem látni azt az erőt, mely ama bethlehemi bölcsőből a világra kiáradt.

Ilyetén gondolkozott János evangélista is. — Kereste az utat, melyen a Lélek ereje ideszállt a földre, fáradott, kutató forrását az erőnek, mi a Krisztus igaz tudománya és elvezette az ő okos lelke és hívő szíve arra, hogy mindez az Ige munkája. Erről mondja: kezdetben vala . . . Istennél vala és *amaz ige testté lett*.

Megvalósult hát a jó Isten gondolata, az emberiség megváltása, tetté lett az akarat: boldoggá tenni e világot, elérkezett az idő, hogy mindez meglegyen, ezt teszi az: »*amaz ige testté lett*.«

De többet is teszen ennél, hogy a *emberiség megváltása, boldogítása és üdvözítése nem*

be-beállít egy-egy házba, kérni, nem kér semmit, csak mindig egyre azt hajtja:

— Szép vagyok, urí dáma vagyok, tunikás személy kell most a paraszt legénynek is. Hihí.

Szegény Szabó Mári! Mondogatják utánna mindenütt, Mi lett belőled! Sujtsa le az Isten mind a két kezével, aki ilyenné tett. Akik ismerték úgy sajnálták szegényt. Napról-napra jobban el-sötétedett a lelke. Egyszer elhagyta a falut, be-ment a városba ahol Kajdi Gyurinak nagy vendéglője volt. Beállított hozzá és elibe állott az urnak. Reszketeg, rekecses hangon rákezdett egy nótára:

»A jó Isten úgy adja rám áldását,
Mint a milyen hü leszek én tehozzád,
Ahogy te is megtartod fogadásod,
Ugy adjon az ég neked boldogságot«

Fonyadt ajkaival rávigyorog az urra s módosan hajtogatja vézna termetét:

— Szép vagyok, tunikás vagyok, urí dáma vagyok.

Kajdi Gyuri rámeredt a szemeivel, nézi, nézi. Aztán vastag nyakán kezdnek kidagadni az erek, kövér, duzzadt arca lángvörössé lesz, aztán kékszederjessé változik, a nagy, magas ember meg-inog és végig vágódik a padlón. Nem mozdult meg többet soha, ott nyomban meghalt.

Mikor a faluban meghallották, hogy Kajdi Gyurit megütötte a guta, mindenki csak azt mondta:

— Utól érte az Isten keze!

szűnt meg, hanem tart azóta folyton, mert »lett« az Ige; nem egy pillanatra tartó időleges léte ez, hanem örökkévaló. És ez a testté léte az üdvözítő megszületése, »mert lakozott közöttünk.«

Ez a lakozás — félig-meddig más az előbbinél — magyarázza és kipótolja amazt... Ama testté léte nem időleges, de emez... a mi közöttünk való, időleges tartozkodást fejezi ki. Ebben benne van a Jézus Krisztus egész élete és munkája is.

Testté lett az Ige... egykor és test ma is. Lakozott egykor közöttünk... és most? Ez a nagy kérdés. A karácsonyi ének ugyan erről fog zengetni, az öröm a Jézus megszületésén, mi önkéntelen is visszatükröződik minden arczon, a reménység, mit a karácsony öröme gyújt a sötét szivekben, mind, mind arról fognak beszélni, hogy most is közöttünk lakozik.

De ez nem elég. Szükség, hogy bennünk is testet öltön, szívünkbe költözzék; elménket, lelkünket foglyul ejtse, hogy az az érzület legyen mi bennünk, mely volt Őbenne. És ez csak akkor lesz, ha mi is nyugodt lélekkel elmondhassuk, mit János mond a felvett helyen: »láttuk az ő dicsőségét.«

A tanítványok azt mondták minden predikációjukban: mi tanúi vagyunk a feltámadott Krisztusnak. Nekünk meg azt kell mondanunk szívünk szerint »láttuk az ő dicsőségét.«

Nem azt a látást értem én ezalatt, hogy megelevüljön lelkünkben még az angyalok énekének hangja is, nem azt a látást várom, hogy felzavart képzeletünk lássa a kegyetlen Heródes által kiontott vért, hanem azt a látást, mely emennél is erősebb: érezze a lélek, hogy e dicsőség az *Atya egyetlen szülöttének dicsősége.*

Ha Isten egyszülött fiának dicsőségét látjuk a testté lett igében, akkor új élet lesz az angyalok éneke, új fény a lélekben: az égen átvillanó bethlehemi világosság, s új bölcsesség a szívben ennek vezére lett ama csillag, mely a mi hitünk egén gyul fel és elviszen tisztességet tenni ahhoz, ki világossága e világnak és kenyeré ennek az életnek. És lesz a »teljes kegyelem és igazság.«

Akkor előttünk is nyilvánvaló lesz az a hatalmas erő: az Ige. Ez lelkünkben is testet ölt és lakozni fog mi közöttünk, mert nekünk is megszületik az Ur Jézus Krisztus — a mi lelkünkben.

Osváth Lajos.

Hazai krónika.

— 1903. decz. 17. —

Országgyűlés. Daczára annak, hogy a Kossuth párt az ország érdekeire való tekintettel, félbe hagyta az obstrukciót: ám azért, csendesen

tovább foly az obstrukció, habár napjai meg vannak számlálva. Az Ugron töredék és titokban a néppárt folytatja most a harcot, segítve egy pár Kossuth-pártival is. Decz. 9-én Kubik Béla, az obstrukció főrendezője beszélt a javaslat ellen. Utána gr. Battyányi Tivadar volt nemzeti párti a saját nevében kijelenti, hogy nem barátja az obstrukciónak, de Tiszának sem, kitől egyébiránt azt kívánja, hogy Ugronékkal és a néppárttal is kössön békét. A néppárt részéről Kovács Pál szólott a javaslathoz, míg Csernok János (néppárti) és Okolicsányi László (Ugronista) interpellációt intéztek a földmívelési miniszterhez, illetve a miniszterelnökhöz.

Ugyan e gyűlésen a mentelmi bizottság előadója bejelenti a Háznak, hogy a marosvásárhelyi kir. főügyészség 1903. április 28-án kelt felterjesztésével kéri Ugron Gábor orsz. képviselő mentelmi jogának felfüggesztését oly célból, hogy a Székely egyleti első takarékpénztár bukása következtében ellene fogatosítandó bünvizsgálatra vonatkozólag megindított bünvádi eljárás megindítható és lefolytatható legyen. A Ház Ugron mentelmi jogát felfüggeszti.

Ám, azért Decz. 10-én Ugron nagy beszédet mondott a katonai javaslat ellen. Az 1867. évi XII. trv.-ből bizonyítja, hogy a magyar nemzetnek az önálló hadsereghez joga van. A felségjogokra kijelenti, hogy azok a nemzettől eredt és a királyra ruházott jogok. A miniszterelnök feladata igen fontos az osztrak tul kapással szemben. Sajnos, hogy a király mellett nincs magyar tanácsos és hadsegédek között nincs egy se magyar. A harcot, úgy mond, tovább kell folytatni, míg győzelem nem lesz. Határozati javaslatában azt javasolja, hogy a chlopi hadiparancs szerzője a király mellől távolíttassék el. Tisza István miniszterelnök rögtön felelt Ugronnak és rámutat az uralkodó törvény és alkotmány tiszteletére.

A chloppi parancscsal ejtett sérelem is orvosoltatott. Panaszra akkor volna ok, ha a magyar tanácsosok megkérdezése nélkül oldották volna meg a kérdést és ha alkotmány sértés történt volna. A nemzeti engedmények, a multakkal szemben igen nagy haladást jelentenek. Kéri az ellenzéket, hogy hagyjon fel a meddő küzdelemmel és pártkülönbség nélkül, lássanak az ország megerősítéséhez. Tisza hazafias beszéde után Lengyel Zoltán és Szluha István obstruáltak.

Decz. 11-én Lukács László törvényjavaslatot nyújt be, melyben a kormány felhatalmazást kér, hogy 1904. május 1-ig költségvetés nélkül kormányozhasson. Napirend előtt Holló Lajos és Ugron azt kérdik a miniszterelnöktől, hogy mikor kapnak karácsonyi vakációt? Tisza és Perczel elnök is azt felelik, hogy sürgős elintézni való

PERCZEL DEZSŐ

dolgok levén, a karácsoni szünet csak az ünnepekre szorítkozik. Az obstrukciót *Csávolszky, Uray Imre* és *Várady Károly* folytatták.

Decz. 12-én *Tisza gr.* bejelenti, hogy a legközelebbi napokban be fog nyújtani a kormány egy törvényjavaslatot, amelyben felhatalmazást kér arra, hogy az 1903. évi költségvetésben felvett általányösszeg keretén belül a tisztviselőket ideiglenes pótlék alakjában részesítse átmenetileg fizetésjavításban. Az egész Ház meglelégedéssel fogadta a miniszterelnök ezen kijelentését. Az obstrukciót *Barabás Béla, Darányi Ferencz* és *Molnár Jenő* folytatták. Ugyanezen a gyűlésen *Nyiri Sándor* honvédelmi miniszter benyújtotta az 1904-re vonatkozó ujonczjavaslatot. E szerint a közös hadsereg és haditengerészet fentartására szükséges a magyar korona országai részéről 44,076 főnyi, továbbá: a honvédség részére 12500 főnyi ujoncz.

Decz. 14-én, ugyszólva, csak formális ülés volt. Az ülés elején előbb *Hódossy Imre*, utána *Tisza* miniszterelnök utasította vissza *Körber* ur támadását. *Tisza* azt mondja, tul a *Lajtán* szomorú dolgok történnek. Már két izben történt olyan irányu törekvés, mely majdnem végveszélybe sodorta az országot. Nekünk helyt kell állanunk és az alkotmányos utról letérni nem szabad. Az osztrák központosító törekvés szemben találja magát az egész magyar nemzettel. Hasonló szellemben beszélt *Kossuth Ferencz* is. A héten a delegációk miatt, előreláthatólag, több ülés nem lesz.

Krónikás.

Körber ur, az osztrák miniszterelnök újabb kirohanást intézett Magyarország ellen. Decz. 12-én az urak háza gyűlésén azt mondotta, hogy a hadsereg marad a régi. Minden a hadsereg kettéválasztására irányuló gondolatot vissza kell utasítanom, sőt feljogosítva érzem magamat arra, hogy azt az összbirodalom elleni bünténynek nevezzem. Semmiféle kettéosztásról nem lehet szó mindaddig, mig a kiegyezési törvény érvényben van, semmiféle nemzeti törekvések ezt elő nem idézhetik. A méltó választ erre gr. *Tisza* miniszterelnök decz. 14-én adta meg a képviselőházban.

Egyházi élet.

Kedvező jelek. Annak a lelkes felhívásnak, melyet Egyházi Értekezletünk tisztikara bocsátott ki a »Vasárnap« terjesztése érdekében, már is mutatkoznak a kedvező jelei. *Lőrinczi Gábor* magyarkályáni lelkész egyháza részére öt példányban, *Gaál Gyula* egyházmegyei gondnok két példányban, *Gaál Elek* egy példányban rendelték meg a jövő évre a »Vasárnapot.« *Feketelaki lelkész* társunk, *Osváth Lajos* egyháza földmives tagjai közül hat előfizetést jelentett be. Ezen helyekre eddig nem járt a »Vasárnap.« A mezőség tehát jó példával indult el. Vajha, még több egyház követné és a kibocsátott szózat ne lenne pusztában kiáltó szó!

Egyházi estélyek. A széki egyházmegyében levő *Fekelakon* is, mint értesülünk, megkezdődtek az egyházi estélyek. Minden szombaton este, *Osváth Lajos* lelkész és *Szentes Albert* tanító vezetése mellett, felolvasással, énekkel és szavaltokkal összekötött estélyt tartanak. Az eddig, jó részt lelki táplálék nélkül szükölködő nép, igen nagy számmal látogatja a hasznos, és tanulságos összejöveteleket.

Temetőink és a szektáriusok oda temetkezése czimen a Debreczeni Prot. Lap a következőket írja: a püspökladányi ref. egyháztanács figyelemre méltó határozatot hozott, melyet eszméltető s közérdekű voltánál fogva itt adunk: 76. sz. Lelkész több felsőbb egyházhatósági tárgyalás kapcsán indítványozza, hogy a magukat nazarénusoknak és baptistáknak nevező szakadároknak temetőinkben való temetkezése továbbra is engedjék meg ugyan, azonban, mivel a temető egyházunknak épp oly tulajdona, mint a templom: tiltassék meg ott e mi magyar ref. egyházunk bevett és törvényes szertartáson kívül minden, törvényesen be nem vett és el nem ismert szekta szertartásainak gyakorlása. Határozat: Egyháztanács, saját tapasztalata szerint is, többször megbotránkozván azon visszás s türhetetlen eljárásról, hogy egyes szakadárok temetése alkalmával ugynevezett papjaik egyházunk tulajdonát képező temetőinkben nemcsak előttünk idegen, s a mi őszertartásainkkal ellenkező lelki-gyakorlatokat végeznek, hanem ugyanott tartott zagyva beszédekben egyházunkat, templomunkat szertartásainkat s előttünk szent hittételeinket becsmérlik, támadják s gyalázzák, lelkész indítványát egyhangulag elfogadja, s noha a hozzánk temetkezést nekik emberi s keresztyén szempontokból továbbra is megengedi, azt azonban, hogy temetőinkben vallásunkat, szertartásainkat kisebbitő beszédek tartassanak s idegen ceremóniák dőre zaja verje fel azoknak csendes nyugalmát, kik e mi magyar ref. egyházunk hitében éltek nyugodtan, haltak meg boldogul: *örállói tisztéből folyó kötelessége* szerint meg nem engedi, sőt egyenesen megtiltja s a mennyiben e jogos tilalma egyes megtévelyedett lelkű egyházcsufolónál s hithagyónál eredményre nem vezetne, szükség esetén karhatalommal is megakadályozza.

E figyelemre, sőt követelésre méltó határozat kapcsán megemlítjük, hogy az udvarhelyi egyházmegyében az *agyagfalvi* egyház, ha jól emlékszünk, 25 korona sirhely díjat szabott meg a baptista halottak részére; de tudunkkal nem kötötte ki, hogy a temetőben baptista szertartást ne tartsanak. *Szászlónai* lelkész korunkban az egyháztanács szintén díjat szabott meg azok részére, kik az egyháznak nem tagjai és terhei hordozásában részt nem vesznek, ha a temetőt és harangot igénybe akarják venni. Akkor történt, hogy egy baptista család gyermeke meghalt és annak modja szerint, baptista szertartással akarták a szülők eltemettetni. De, mert az illető családfő még nem lépett volt ki a református egyházkötelékéből: mi csendőri közbe lépéssel gátoltuk meg ugy a halottas háznál, mint a temetőben

a baptista szertartás megtartását. Az eset akkor nagy feltűnést keltett és egyik kolozsvári lap meg is támadott érte, de nem törődünk vele, mert a református egyháznak jogait védtük meg. Az efféle esetek, a helyi körülményekhez képest, máshol is irányadók lehetnek. A fődolog az, hogy törvény adta jogainkat fel ne adjuk.

Konventi gyűlés. Az ev. ref. egyetemes konvent decz. hó 8-án és következő napjain Budapesten gyűlést tartott. Ennek a gyűlésnek legfőbb tárgya a zsinat elé terjesztendő egyházi törvényjavaslat szövegének a megállapítása volt. A zsinat előkészítő bizottság már korábban szétküldötte volt a kerületekhez a maga munkálatát, melyet aztán a kerületek le is tárgyaltak és a módosított szöveget felküldötték a konventhez. Most a különböző vélemények tekintetbe vételével csináltak egy egészet és azt terjesztik a zsinat elé. A zsinat napjaul 1904. nov. 10-ét tüzték ki és Budapesten tartják meg. Másik nevezetes tárgya a zsinatnak az 1848 évi XX. törv. cikk végrehajtására vonatkozó »Vélemény« tárgyalása volt. Az ágostai evangélikus testvérekkel közösen készítette a ref. egyház ezt a munkálatot, melyben felfeji elsősorban a felekezeti közti egyenlőség rovására esett sérelmeket, azután kimutatja azon szükségeket, melyeknek a fedezését kéri az államtól. A református egyház összesen 2 millió 283 ezer 411 koronát; az ág. evang. egyház 1 millió 37 ezer 697 koronát kér az államtól, a már folyosított államsegélyen felül. Ezzel a kérdéssel lapunk első cikkében foglalkozunk bővebben.

A sepsii egyházm. Egyházi Értekezlet e hó 9-én ifj. Józsa Sándor esperes, Ujvárossy József gondnok és Demes Ferencz lelkész buzgólkodása folytán — eddigi vezetői részben elhalván, részben elköltözvén — ujjá szervezkedett Sepsiszentgyörgyön tartott közgyűlésén. Kovács Árpád nagyborsosnyói lelkész imája után új életre serkentő szép megnyitót Józsa esperes tartott, majd Böjthe Géza lelkész Révay Pali »bácsi« volt elnök emlékének áldozott kegyeletes megemlékezéssel. Az új tisztikar így választatott meg: Elnökök: egyházi: Zsigmond Károly hosszufalusi körlelkész, világi: Dr. Székely György gondnok. Alelnökök: Kiss Lajos étfalvi lelkész, világi Benke István tanár. Titkár: Takács Károly kökösi lelkész. Jegyzők: Bene István és Kovács Dániel. Demes Péter előadása mellett megállapították a munkaprogrammot. Most már új, pezsgő életet remélünk. Adja is Isten. Háromszéken különös nagy szükség van erre. Isten adjon erőt a munkásoknak!!

Az »Évkönyvek« szétküldése. Az erdélyi ev. ref. egyházkerületi Egyházi Értekezlet, amelynek fiókjai az egyes egyházmegyei Értekezletek az évi 2 korona rendes tagsági díjért — melynek 25 százalék az Egyházmegyei Értekezlet javára marad s csak 75 százalék megy be a központba, — minden rendes tagnak ingyen adja az évenként kiadandó »Évkönyvet.« Mivel a rendes tagokról eddig teljes kimutatást a központ nem tudott beszerezni, az Évkönyvek szétküldése is késedelmet szenvedett. Most sem teljes ugyan a

tagok névsora, de a titkári hivatal azért nem várt tovább, hanem szétküldötte az 1901. és 1902—3. évi Évkönyveket. És pedig minden egyházmegyébe az értekezleti pénztárnok kezeihez, vagy ahonnan az nem volt bejelentve, az elnök kezéhez. Minden rendes tag tehát forduljon közséje lelkészéhez, hogy a tagdíjak ellenében Évkönyveit megkaphassa. Ezen évkönyveknek becses tartalma van. Bennük található Dr. Bartók György püspökünknek Székelyudvarhelyen és Ó-Tordán mondott két gyönyörű prédikációja, hasonlóan két szép prédikáció Kenessey Bélától, melyeket Nagyenyeden és Uj-Tordán mondott. Deésy Gyula egyh. elnök imái. Dr. Gróf Kuun Géza három gyönyörű és mély vallásos elnöki megnyitója. Nagy Károly titkári jelentései. Kenessey, Jancsó S. Vajda stb. felolvasásai, az évi jegyzőkönyvek s végül az egyházmegyei Értekezletek tisztikarai és a rendes tagok (most még elég hiányos) névsora. Lelket építő olvasmányok a karácsonyi szent ünnepekre. Aki tag, sürgesse, hogy minél hamarabb megkapja s elolvassván adja oda ismerőseinek is elolvasásra, hogy terjedjen Értekezletünk áldása s minél többen lépjenek be a tagok sorába.

Ne büntess Uram!...

Ne büntess Uram, ne büntess minket,
Nézd el atyailag, ha tévedünk,
Hisz gyarlóság vezet minket,
A rossz uralja lelkeinket,
S néha elfeledjük, hogy van Istenünk.

Ne büntess Uram, hisz sokszor
Az élet terhe alatt majd leroskadunk;
A megélhetés nehéz keresztje
Nehezül egész életünkre,
Küzdünk, nyomorkodunk.

Ne büntess Uram, ne mutasd hatalmad,
Erős karoddal ne sujtsd népedet,
Mutasd előttünk az igazi utat,
Melyen levetkőzve minden hibáinkat:
Megtér néped, s követ Tégedet!...

Csiki Albert.

Egy derék férfi halála.

A hosszufalusi evang. református missziói egyházközséget igen fájdalmas veszteség érte. Egy buzgó, áldozatkész presbyter, Szabó Sándor, tömösi állomásfőnök, hosszas és kínos szenvedés után, f. évi decz. 7-én, 42 éves korában elhunyt Kolozsváron. Hült tetemét szülő városában, Marosvásárhelyen decz. 9-én helyezték örök nyugalomba. Az elhunytat nemcsak neje és kis leánya, hanem a hosszufalusi ref. egyház is méltán gyászolja, mert néhány évi itt léte alatt, több rendbeli kegyes adományokkal, s a mi fő példás egyházi buzgalommal tündökölt a hivek előtt. A mi kedves lapunknak, a »Vasárnap«-nak is hű terjesztője, szorgalmas olvasója volt. Ifju, tevékeny

életének korai kialvását azért is sirathatjuk, mert ennek folytán a viszonyok, egyházunkra nézve, a tömösi főkegyházban nagyon kedvezőtlenül alakultak. Abban a vasuti váróteremben, mely az ő itt léte alatt, az evangyéliumi világosság és a lángoló hazaszeretet temploma volt, *nem tűrnek meg tovább*. Igazán nemes és a legtisztább, legszentebb munkásságunkat már régóta irigy szemmel nézték a sötét lelkek s most a szomorú alkalmat felhasználták, hogy onnan száműzve legyünk. Itt is bebizonyult, hogy milyen nagy kárára van a hazának és az emberiség legszentebb ügyének, ha vallási türelmetlenség, örvöngő fanatizmus befolyást gyakorol.

De ez a te álmodat ne zavarja, idvezült barátunk. Nyugodjál csendesen, távol a te nemes munkásságod szinteréről. Álmodj egy szebb, egy boldogabb jövőről, a mikor a Krisztus szelleme ragyog e haza minden fiának lelkében; mikor felekezeti gyűlölet, elfogult előítélet és előítéletes vakság nem rombolnak, nem szentségtelenítik meg többé édes hazánk szent földjét. Emléked áldott!

Felhívás előfizetésre.

A »Vasárnap« új esztendővel a negyedik évfolyamába lép. Nehéz három esztendő az, melyet maga után hagy. A próbát, habár nagy küzdelmekkel is, kiállottuk. Istennek legyen érte hála! Kedves olvasóink kitartását, buzgóságát, a kik híven támogattak, nemcsak szóval akarjuk megköszönni, hanem azzal is, hogy karácsonyi számunkhoz gazdag és tartalmas mellékletet adunk.

A »Vasárnap« karácsoni számának mellékletét Egyházi értekezletünk vezető férfiai fogják írni. Egyháziak és világiak, akik eddig is előljártak és buzgólkodtak anyaszentegyházunk megerősítésén: ime, most a Vasárnapban szólnak hozzánk és buzdítanak.

A »Vasárnap« karácsonyi mellékletét minden rendes előfizetőnk megkapja, aki előfizetésével nincs hátrálékban. Kérjük tehát hátrálékos előfizetőinket, hogy a hátrálékban levő összeget karácsonig küldjék be.

A »Vasárnap« karácsoni mellékletét megküldjük azon újonnan belépő előfizetőinknek is, kik újévtől kezdve legalább egy félévre egy összegben beküldik előfizetésüket.

A »Vasárnap« előfizetési ára: egész évre: 4 korona; félévre: 2 korona; negyedévre: 1 kor.

Előfizetési pénzek egy postautalványon — a melyre a név a lakhely és utolsó posta tisztán kiirandó — Becsek D. Fia könyvnyomdájába küldendők, Székelyudvarhely, Árpád-utca 3. szám.

Mai képünkhöz.

A képviselőház elnökét, Perczel Dezsőt mutatjuk be olvasóinknak. Előzőleg még volt elnöke a Háznak. 1895-ben Bánffy alatt belügyminiszter

volt és ő léptette életbe a polgári házasságról szóló törvényt. Tisza miniszterelnök, mint erélyes férfit választatta meg újra elnöknek Apponyi helyett, azt remélve, hogy vele megtöri az obstrukciót.

Vegyes hírek.

Kossuth-émlék Kolozsvárott. Kolozsvárott, a város legelőkelőbb polgárai Kossuthányi Ignác egyetemi tanár elnöklété alatt értekezletet tartottak, melyben egyhangulag kimondták, hogy Kossuth Lajos emlékére szobrot emelnek. Az értekezletből száz tagu bizottságot küldöttek ki, mely márczius tizenötödikén kezdi meg a mozgalmat az eszme megvalósítása érdekében.

A póttartalékosok behívása. Immár kétségtelen, hogy ez évben nem lehet sorozást tartani. A hadsereg béke létszámát pedig minden áron fen kell tartani, a mi másként nem lehetséges csak úgy, ha a póttartalékosokat behívják. A honvédelmi miniszter ki is adta már a rendeletet, melyszerint 1904. jan. 4-től 28 napi időre a póttartalékot fegyver gyakorlatra behívják. Ha az obstrukció egy hónappal előbb leszerel: ez az erélyes intézkedés elkerülhető lett volna.

Uj főispánok. Tisza gróf egymás után cseréli a főispánokat. Közelebbről Puky Gyula hajdumegyei, Désy Zoltán szolnok-doboka megyei főispánokat mentette fel állásuktól. Mig Bartal Aurél országgyűlési képviselő Pozsonymegye főispánjává, gróf Lázár István Brassó megye főispánja Maros-Tordamegye főispánjává neveztetett ki. Szilágyvármegye főispánja Kaizler György ottani alispán lett.

Nagy vasuti szerencsétlenség. Budapest mellett a múlt héten megrendítő vasuti szerencsétlenség volt, melynek egy ember élet is áldozatul esett. A Fiume felé induló gyors vonat, Hidegkut állomás tájékán összeütközött a Dombóvár felől jövő tehervonattal. Az összeütközés hibás váltóállítás következtében történt. A két vonat egy sinre tévedt s egymásnak rohant, mielőtt a katasztrófát elhárítani sikerült volna. Az összeütközés teljes erővel történt. A gyorsvonat utasai egymásra bukva, összeütődtek s óriási pánik követte a katasztrófát. Különös szerencsének mondható, hogy az utasok életében nem esett kár, azonban a gépek, a szerkocsik tökéletesen összetörték s a tehervonat mozdonyának fűtője, Kalapács József szörnyet halt. A gyorsvonat mozdonyvezetője Tarnay István és a másik mozdonyvezető Herman József súlyosan megsérült. Megsérült ezenkívül Péter Jenő, a gyorsvonat szakácsa, Tóth József és Babos Árpád pinczerek szintén súlyos sérüléseket szenvedtek. A vasuti kocsik nagy része összerongálódott. A megsebesültek és a halott mozdonyvezető Budapestre szállítása végett külön vonat indult a fővárosból a szerencsétlenség helyére.

Másodvirágzás. Fehértemplomon és környékén oly enyhe idő jár, hogy például Buziáson az almafa másodszor virágzik. A nők derékban, a férfiak felöltő nélkül járnak. Egész karácsonyig tartós szép időre számítanak.

Nyomatott Becsek D. F a könyvnyomdájában, Székelyudvarhelyt.